LASY PAŃSTWOWE

Wieści z lasu

100 LAT REGIONALNEJ DYREKCJI LASÓW PAŃSTWOWYCH W POZNANIU

ROŚNIEMY RAZEM

ŻYCIE Gostynia gostynska.pl

DODATEK SPECJALNY NADLEŚNICTWA PIASKI
NR 14 (1073) 7 KWIETNIA 2020 R.

NADLEŚNICTWO PIASKI - ul. Drzęczewska 1 63-820 Piaski, tel. 65 573 90 80 www.piaski.poznan.lasy.gov.pl piaski@poznan.lasy.gov.pl

W związku z epidemią obowiązuje zakaz wstępu do lasów oraz Parków Narodowych do 11 kwietnia 2020 roku

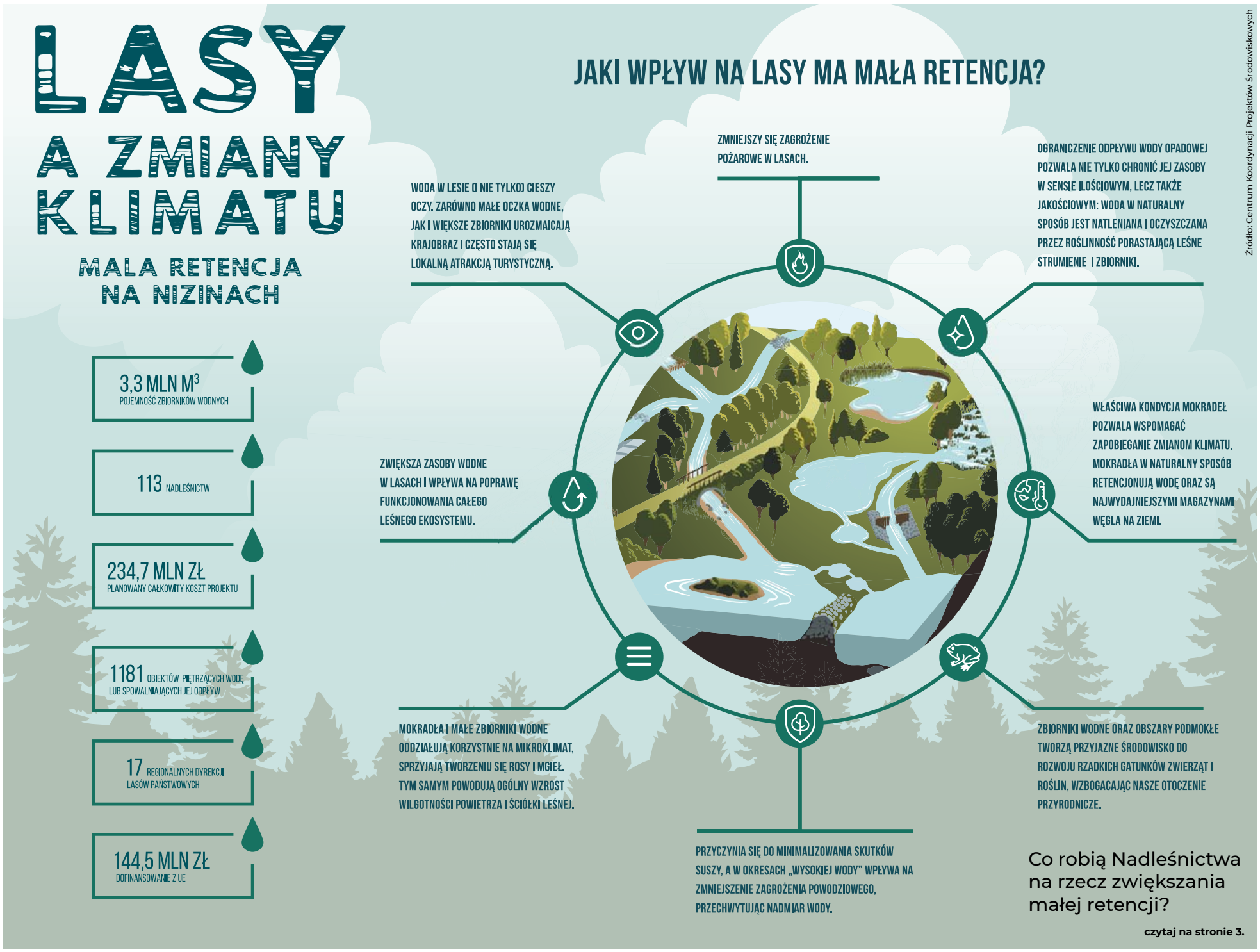

KOMPLEKSOWY PROJEKT ADAPTACJI LASÓW I LEŚNICTWA DO ZMIAN KLIMATU – MAŁA RETENCJA ORAZ PRZECIWDZIAŁANIE EROZJI WODNEJ NA TERENACH NIZINNYCH

Fundusze Europejskie Infrastruktura i Środowisko | Rzeczpospolita Polska | Lasy Państwowe | Unia Europejska Fundusz Spójności

„...Tu z wyjątkową mocą zdaje się przemawiać błękit nieba, zieleń lasów i pól, srebro jezior i rzek. Tu śpiew ptaków brzmi szczególnie znajomo, po polsku...”

fragment homilii Jana Pawła II wygłoszonej w Zamościu, 12 czerwca 1999 roku.

Koniki polskie

POLSKIE PARKI NARODOWE. ROZTOCZAŃSKI PARK NARODOWY

KRAINA JODŁY, BUKA I TARPANA

Roztoczański Park Narodowy położony jest w południowo - wschodniej części Polski, na Roztoczu, w województwie lubelskim. Zajmuje tereny, które od XVI wieku wchodziły nieprzerwalnie w skład majątku Ordynacji Zamoyskiej aż do jej likwidacji po II wojnie światowej.

REZERWAT ORDYNATA

Gospodarka leśna prowadzona w Ordynacji sprzyjała zachowaniu dużych powierzchni leśnych, a także utrzymaniu fragmentów lasu w stanie zbliżonym do pierwotnego. Pierwszą formą ochrony wprowadzoną na tym terenie był rezerwat Bukowa Góra utworzony w 1934 r. (pierwszy tego rodzaju obiekt na Lubelszczyźnie) nakazem XV Ordynata Hr. Maurycego Zamoyskiego. Był on usytuowany w granicach dzisiejszego obszaru ochrony ścisłej o tej samej nazwie i zajmował powierzchnię 117 ha. W 1939 r. w zarządzie ordynacji istniał już projekt utworzenie parku narodowego w obrębie dóbr ordynackich obejmującego najpiękniejsze partie lasów Roztocza wraz z przyległymi do nich Turzynieckimi Dołami i doliną Wieprza na odcinku od Krasnobrodu do Kawęczynka. Plany pokrzyżowała wojna, oraz trwająca niemal 5 lat okupacja niemiecka. We wrześniu 1944 r. na krótko po wyparciu z tego terenu Niemców przez wojska radzieckie niemal cały majątek Ordynacji został włączony do skarbu państwa w ramach tzw. reformy rolnej przeprowadzonej przez marionetkowe władze ludowe ukonstytuowane w Lublinie.

AMBASADORKA ROZTOCZA

Na długie lata z przyczyn politycznych, społecznych i przede wszystkim gospodarczych idea utworzenia na tym terenie parku narodowego zeszła na drugi plan. Niemniej jednak tuż po wojnie byli na tym terenie ludzie gotowi poświęcać swój czas, energię bez wsparcia społeczności lokalnej i niekiedy ryzykując wykluczeniem społecznym działać na rzecz ochrony przyrody Roztocza. Między innymi na uwagę zasługuje tu osoba Aleksandry Wachniewskiej - malarki, pedagoga i wybitnej regionalistki. Nie posiadała ona co prawda wykształcenia przyrodniczego lecz była bardzo wrażliwa na piękno otaczającego ją krajobrazu przyrodniczego i kulturowego. Jako pierwsza aktywizowała świat nauki do badania i inwentaryzowania przyrody Roztocza w możliwym na owe czasy zakresie.

15 LAT STARAŃ

Pierwsze formalne propozycje utworzenia parku narodowego na Roztoczu wysnuli w 1959 roku lubelscy botanicy profesorowie Dominik Fijałkowski i Krystyn Izdebski. Był to jednak okres niesprzyjający ochronie dużych obszarów. Po 15 latach starań udało się przełamać trudności i 10 maja 1974 roku utworzono Roztoczański Park Narodowy jako 13 park narodowy w Polsce. Początkowo objął on tylko 4,8 tyś. ha z 10 tys. projektowanych. Dyrekcja od początku istnienia Parku w myśl słusznego twierdzenia, że im mniejsza jest powierzchnia chroniona tym bardziej jest narażona na negatywny wpływ czynników zewnętrznych dążyła do powiększenia jego powierzchni. Po trzykrotnych zmianach granic w latach 1979, 1990 i 1995 obecna powierzchnia obejmuje niemal 8,5 tys. ha z czego niemal 95,5% stanowią lasy, które w różnym stopniu zachowały pierwotny charakter. Z uwagi na zmiany w ekosystemach leśnych zaistniałe w skutek wcześniejszej działalności człowieka (głównie gospodarka leśna) Park realizuje trzy formy ochrony na zarządzanym terenie. Ochronę ścisłą, którą obecnie objętych jest pięć obszarów o łącznej powierzchni ok. 1029 ha, ochronę czynną którą objęto obszary o znacznie zmienionych w stosunku do naturalnych układów, zbiorowisk leśnych wymagających przebudowy składu gatunkowego drzewostanu i jest to powierzchnia ok. 7240 ha. Ostatnią formą jest ochrona krajobrazowa realizowana na ok. 212 ha.

TURYSTYKA I EDUKACJA W RPN

Głównym celem działalności parku narodowego jest ochrona istniejących zasobów przyrodniczych i kulturowych. Pomagać ma w tym m.in. udostępnianie terenu Parku dla turystyki oraz prowadzona działalność edukacyjna. Celom tym służy między innymi Ośrodek Edukacyjno-Muzealny Roztoczańskiego PN usytuowany na pograniczu Parku i zabytkowej części Zwierzyńca. Przy Ośrodku biorą początek ścieżki edukacyjne, przebiegają tędy również tranzytowe szlaki turystyczne i trasy rowerowe. Wszystkim odwiedzającym Park oraz okolicę proponujemy rozpoczęcie zwiedzania od Ośrodka Edukacyjno-Muzealnego oraz znajdującego się w bliskim sąsiedztwie Punktu Informacji Turystycznej RPN. Stanowią one swego rodzaju „bramę” do Parku i Regionu.

Park posiada rozbudowaną sieć ścieżek edukacyjnych, szlaków oraz tras rowerowych umożliwiających odwiedzającym zapoznanie się z przyrodą, krajobrazem i walorami kulturowymi Parku i Roztocza. W skład systemu udostepnienia wchodzi: 12 ścieżek edukacyjnych, 7 tranzytowych tras rowerowych oraz 5 tranzytowych szlaków turystycznych, które przebiegają przez Park.

Dzięki swojemu położeniu z dala od zgiełku pędzącej cywilizacji RPN jest wciąż miejscem kameralnym, w którym można w ciszy, spokoju i zadumie kontemplować przyrodę oraz poznawać Rozrocze o bardzo bogatej kulturze i historii, a wszystko w atmosferze gościnności i sielskości roztoczańskich wsi i miasteczek.

opracowanie: Łukasz Sędłak
fotografie: Paweł Marczakowski

Koniki o świcie

Roztoczański Park Narodowy obejmuje niemal

8,5 tys. ha

z czego niemal **95%** stanowią lasy, które w różnym stopniu zachowały pierwotny charakter

Zwierzyniec

Obszar ochrony ściełej w parku

Szlak turystyczny jesienią

Lasy Roztoczańskiego Parku Narodowego

Mała retencja, czyli co robimy dla wody?

Od blisko 30 lat 22 marca obchodzony jest Międzynarodowy Dzień Wody, w tym roku pod hasłem „Woda a zmiany klimatu". Od 14 lat Lasy Państwowe prowadzą projekty na rzecz zwiększania małej retencji - obecnie w 160 nadleśnictwach w całej Polsce. Mają one znaczenie w kontekście zagrożeń związanych z nadmiarem wody lub - niestety znacznie częściej ostatnio - z jej brakiem. Stanowią one wkład Lasów Państwowych w proces adaptacji lasów do zmian klimatu. Na obszarach nizinnych są to głównie nowe i odtworzone zbiorniki wodne niewielkich rozmiarów oraz zastawki i przetamowania zatrzymujące wodę w rowach czy kanałach. W górach wiele działań polega na ochronie przed erozją, a także m.in. na usuwaniu barier dla organizmów wodnych na potokach, czemu służy np. budowa brodów i szerokich przepustów. Choć większą część środków na realizację tego przedsięwzięcia pozyskano z funduszy UE, to część kosztów Lasy Państwowe pokrywają również ze środków własnych. Mała retencja w lasach to wszystkie działania na rzecz spowalniania odpływu wód opadowych, zwiększanie ilości magazynowanej wody, np. w zbiornikach, poprawa funkcjonowania i odtwarzanie naturalnych form małej retencji - mokradeł, budowa małych obiektów i urządzeń ją zatrzymujących.

Nadleśnictwo Piaski przez ostatnie lata wykonało kilka zadań dot. małej retencji. Należą do nich: odbudowa zbiorników retencyjnych w Leśnictwach: Ostrowieczno, Międzyborze, Siedlec; budowa zastawek stałych i przenośnych na istniejących ciekach rowów w Leśnictwie Dobrapomoc, Siedlec, Międzyborze, czy Zawory; odbudowa dwóch zbiorników wodnych w Leśnictwie Międzyborze.

opr. Izabela Skorzybót
(źródło: Centrum Koordynacji Projektów Środowiskowych)

MIĘDZYBORZE

fot. T. Kwieciński

Budowa dwóch zastawek piętrzących w obrębie funkcjonowania zbiornika małej retencji w Leśnictwie Międzyborze: zastawki zamontowane są na dwóch zbiornikach wodnych, usytuowanych obok siebie, rozdziela je droga. Układ tych zbiorników ma charakter paciorkowy, woda przepływa z jednego do drugiego. Źródłem zasilania zbiorników w wodę jest rzeka Pogona, znajdująca się w sąsiedztwie. Woda doprowadzana jest do zbiornika rowem otwartym bezpośrednio z rzeki, po czym przepływa do kolejnego zbiornika a stamtąd kolejnym rowem z powrotem. Dzięki zastawkom mamy możliwość zatrzymać odpływ wody ze zbiorników retencyjnych.

ZAWORY

fot. S. Kaczmarek

Wybudowanie zastawki piętrzącej w Leśnictwie Zawory. Celem zadania było zwiększenie ilości retencjonowanej wody. Teren ten charakteryzuje się występowaniem gatunków zwierząt chronionych (żuraw, bóbr). Jest także miejscem bytowania i wyprowadzania lęgów ptactwa wodnego. Stanowi również miejsce wodopoju dla zwierzyny.

SIEDLEC

fot. T. Kwieciński

Odbudowa zbiornika retencyjnego znajdującego się na terenie Leśnictwa Siedlec: wykonano modernizację zbiornika wodnego znajdującego się nieopodal miejscowości Pępowo. W przyszłości ma on retencjonować ok. 17 300 m³ wody. Celem modernizacji jest polepszenie warunków wodnych otaczającego środowiska.

Należy zaznaczyć, że zwiększenie możliwości gromadzenia wody w środowisku daje poprawę stanu zdrowotnego otaczającego lasu oraz zwiększa potencjalne możliwości produkcyjne siedlisk.

Co robią Lasy Państwowe?

Do 2023 r. powstanie ponad **2200 obiektów** - przede wszystkim magazynujących, piętrzących wodę lub spowalniających jej odpływ.

Ważne jest, aby wykonywane przez człowieka obiekty odtwarzały warunki retencji zbliżone do naturalnych

52% budowa lub modernizacja zbiorników małej retencji i zbiorników suchych

42% przywracanie funkcji obszarom mokradłowym - odtwarzanie i ochrona mokradeł oraz odbudowa terenów zalewowych - wykonywanie małych urządzeń piętrzących na kanałach i rowach

6% zabezpieczenie infrastruktury leśnej

Wykorzystujemy głównie naturalne surowce jako materiały budowlane: drewno, pędy wikliny i gałęzie drzew oraz kamień

„Albowiem ja wiem, jakie myśli mam o was – mówi Pan – myśli o pokoju, a nie o niedoli, aby zgotować wam przyszłość i natchnąć nadzieją.”

(Księga Jeremiasza 29;11)

Święta Wielkiej Nocy to czas otuchy i nadziei, odradzania się wiary w drugiego człowieka. Nadleśnictwo Piaski życzy Państwu, aby Wielkanoc przyniosła chęć życia oraz wzajemną życzliwość. Tak jak przyroda budzi się do życia, tak i Was niech Zmartwychwstanie napełni pokojem i wiarą. Niech da siłę w pokonywaniu trudności i pozwoli z ufnością patrzeć w przyszłość. Niech ten świąteczny czas będzie okazją do spędzenia dobrych chwil w gronie najbliższych.

Nadleśniczy i pracownicy
Nadleśnictwa Piaski